

Betty MacDonaldová (1908 – 1958): Vejce a já (1945)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

Na střední škole a v učilišti byla Mary velice oblíbená mezi chlapci, kdežto já nosila strojek na vyrovnání zubů a výborné známky. A zatímco Mary svištěla do zábav, já zůstávala doma s bábinkou a studovala starověké dějiny nebo hrála s Clevem kulečnick nebo domino. Mary vodívala domů stovky chlapců, ale zároveň stovky děvčat, takže jsem obvykle pekla oplatky a myla nádobí, přičemž veliká zástěra zakrývala můj čestný odznak za prospěch a mé pobolívající srdce. Bábinka mi říkávala, že jsem typ, který se bude líbit „starším mužům“, ale protože se mi tenhle pojem kryl s představou starého pána z reklamy na lék proti kašli, utěšovalo mě to pramálo. (...) Narostlo mi velké pevné poprsí a velké pevné břicho, a to nebylo v módě. V módě byla má nejlepší přítelkyně, měřící 180 cm a vážící 42 kg. Měla malou hlavu a úzká ramena a vypadala asi jako teploměr, ale já si o ní myslela, že je prostě báječná. (...)

Nakonec mi řekl, že na pobřeží, kam často dojížděl za obchodem, našel malé místečko, ideálně umístěné pro slepičí farmu a úplně směšně laciné. A co jako o tom soudím. Co jsem o tom soudila? Božínku, matka mě učila, že manžel musí být při své práci šťastný, a chtěl-li být Bob šťastný ve slepičárení, mně to bylo jedno. (...)

„Kdo, já?“ zeptala jsem se, když při stěhování Bob jen tak mimochodem ukázal na velký prádelník a řekl: „Ondes to do ložnice.“

„Kdo jiný?“ odsekl a mně se rozklepala brada, protože jsem pochopila, že teď už jsem jenom manželka.

„Kdo, já?“ tázala jsem se nevěřicně, když mi podával otěže velikánského koně, vypůjčeného od sousedů, a pravil, že s tím koněm mám odtáhnout hromadu kůry k dřevníku, zatímco on bude sbírat další. (...)

A takhle to šlo celé to první jaro a léto. Poletovala jsem mezi blouznivým štěstím a černým zoufalstvím. Snaživá jsem byla, ale hrozně nešikovná. (...)

„Jde ti to báječně,“ říkal Bob laskavě a mohl si dovolit být laskavý, protože jeho práce byla jako máchnutí ostrou kosou. Pracoval rychle, čistě, pořádně a důkladně. Moje úsilí působilo jako šrapnel – nejlepší bylo tam, kde nic netrefilo. Bob zatloukal hřebíky několika rychlými, jistými údery přímo na hlavičku. Já se nikdy pořádně netrefila a dobila jsem prkna, že byla samý dolík. Bob řezal lehce, rychle a rovně. Zzzzzzz-lup, prkno bylo rozříznuto a piliny srovnány na malých hromádkách po každé straně. Mně se pila viklala, nadsakovala a pištěla, a když jsem to konečně dopižlala, Bob se podívoval: „Jak jsi proboha mohla tady udělat zub?“ Měl temperament a zkušenost, já jenom spoustu energie. (...)

Jednoho květnového jitra, rovnou po snídani, vjel Bob do dvora na koni tak velikém, že mohl být zplozen slonem. Uvázal nedbale opatě ke kůlu a sdělil mi, že budu tu obludu pohánět, zatímco on půjde za námi s pluhem. Všechno šlo celkem dost dobře, až mi Birdie – tak se ta klisna jmenovala – šlápla na nohu. „Stojí mi na noze,“ řekla jsem vlídně Bobovi, který bručel, že jsme zastavili. „Shod’ ji a jedem,“ zařval muž, který slíbil, že mě bude milovat. Moji zmíněnou nohu zatím Birdie zatlačovala do kypré půdy jako kolík, přičemž zádumčivě zírala po krajině.

II. Nebeletristický text:

- A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;
- B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Za války se zásadně proměnila **společenská pozice žen**: kvůli nasazení mužů v armádě musely na celé čtyři roky zaujmout místa v průmyslu (včetně tovární práce např. ve zbrojovkách) nebo v dopravě (řídily lokomotivy aj.). Obrovskou roli sehrály v nemocnicích jako ošetřovatelky raněných. Po válce již mnohé ženy vystupovaly jako sebevědomé a samostatné partnerské protějšky svých mužů a žádaly (a často získaly) rovnoprávnější podíl na politickém životě (šlo především o všeobecné volební právo). První světová válka tedy podpořila vznik a rozvoj **feminismu**: cíleného hnutí za rovnoprávnost žen ve veřejném životě (mimořádně: není náhoda, že právě v r. 1920 katolická církev svatořečila středověkou francouzskou bojovnici za svobodu Janu z Arcu: šlo nepochybně o vyjádření respektu k úloze žen – nejen francouzských – za války).